

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра природничо-наукових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
комунального вищого
навчального закладу «Хортицька
національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

О. Л. Позднякова
11 травня 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗП СВ 1.2.01 Міжнародна економіка

галузь знань 24 Сфера обслуговування

спеціальність 242 Туризм

Рівень освіти перший (бакалаврський)

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма «Міжнародна економіка» для студентів факультету мистецтва та дизайну першого (бакалаврського) рівня спеціальності 242 Туризм

Розробники: Куреда Ніна Миколаївна, доцент кафедри туризму, кандидат економічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри природничо-наукових дисциплін факультету мистецтва та дизайну

Протокол від 11 травня 2017 року № 12

Завідувач кафедри
природничо-наукових дисциплін І.Ю.Антоненко

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 242 Туризм (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність 242 Туризм	Семестр	2-й
Модулів – 2	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 52 год	
Змістових модулів – 2		Лекції: 28 год.	Практичні, семінарські: 24 год.
Загальна кількість годин – 105			Лабораторні: год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3		Самостійна робота 53 год.	
		ІНДЗ: год	
		Вид контролю: екзамен	

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета навчального курсу: надати студентам знання щодо закономірностей функціонування міжнародної економіки в цілому і в її структурних підрозділах.

Згідно з вимогами освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми студенти повинні досягнути таких результатів навчання (компетентностей):

- володіти економічною термінологією щодо процесів у світовій економіці та зовнішньоекономічної діяльності країн;
- знати сутність та механізми реалізації закономірностей розвитку міжнародної економіки та її складових частин ;
- знати і вміти аналізувати мотивацію держав та їх господарських суб'єктів щодо участі у світових економічних процесах ;
- знати сутність та механізм функціонування світової валютно – фінансової та кредитної систем з метою економічно оправданої поведінки у відповідних операціях;
- знати сутність, механізм дії та наслідки застосування митно-тарифних та нетарифних методів регулювання операцій у зовнішній торгівлі;
- знати особливості міжнародної торгівлі товарами та послугами;
- розуміти мотивацію, форми, наслідки та міжнародне правове регулювання міграції робочої сили;
- знати сутність та вміти формувати сприятливі інвестиційні умови для зовнішніх інвесторів;
- знати основну економічну мотивацію та форми, недоліки та переваги процесів інтернаціоналізації;
- знати економічні критерії типізації країн та уміти визначати проблеми та перспективи їх розвитку;
- знати систему показників зовнішньоекономічної діяльності країни та володіти методами їх аналізу;
- володіти методами визначення ефективних напрямків участі держави та її господарських суб'єктів у міжнародній торгівлі;
- знати механізм формування інформаційної бази та володіти методами її обробки щодо визначення економічно ефективних напрямків інтеграції України у світову економіку.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Закономірності розвитку міжнародної економіки .

Тема 1. Основи міжнародної торгівлі та її базові поняття.

Міжнародний розподіл праці. Міжнародна кооперація. Міжнародні економічні відносини у системі світового господарства. Суб'єкти та об'єкти міжнародних економічних відносин. Основні типи міжнародної торгівлі. Сутність вільної торгівлі. Протекціонізм: сутність ,інструменти, наслідки.

Тема 2. Класичні та альтернативні теорії міжнародної торгівлі.

Сутність меркантилізму. Теорія абсолютних та порівняльних переваг. Теорія факторів виробництва. «Парадокс» Леонтьєва.

Теорія технологічного розриву. Теорія життєвого циклу продукту. Теорія представницького попиту.

Тема 3. Світова валютно-кредитна система та міжнародний рух капіталу.

Сутність валюти та валютного курсу. Види валютних курсів. Залежність цін від

валютного курсу. Еволюція світової валютно-кредитної системи. Міжнародні розрахунки: механізм здійснення та основні форми. Платіжний баланс країни та його структура. Міжнародний кредитний ринок. Сутність іноземних інвестицій та поняття інвестиційного клімату в країні. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародний рух позичкового капіталу. Міжнародні валютні та фондові біржі.

Тема 4. Митно- тарифні та нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.

Сутність митного тарифу та система митних податків. Митна вартість та країна походження товару. Кодування товарів у міжнародній торгівлі. Митні режими. Економічні наслідки застосування митних податків для країни експортера та країни – імпортера.

Тема 5. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.

Сутність квотування та його види. Ліцензування експорту та імпорту товарів, види ліцензій та мотивація їх застосування. Сертифікація якості товарів у міжнародній торгівлі. Валютно-фінансове регулювання міжнародної торгівлі. Демпінг у міжнародній торгівлі : сутність, мотиви, наслідки, антидемпінгові розслідування та заходи.

Тема 6. Особливості функціонування міжнародних ринків товарів.

Класифікація промислових товарів. Біржова торгівля промисловими товарами на світовому ринку. Особливості ціноутворення на світовому ринку промислових товарів. Світові лідери у виробництві та експорті промислових товарів.

Тема 7. Особливості функціонування світового ринку сировини.

Види сировини. Види сировинних енергетичних ресурсів. Регіональне та територіальне розміщення джерел сировини. Світова біржова торгівля сировинними та енергетичними ресурсами. Особливості ціноутворення на світовому ринку сировинних та енергетичних ресурсів. Фактори впливу на виробництво, експорт та ціни на світовому ринку сировинних та енергетичних ресурсів.

Тема 8. Особливості функціонування світового ринку послуг.

Сутність послуг та їх класифікація у міжнародній торгівлі. Види транспорту та послуги перевезення у міжнародній торгівлі. INCOTERMS-2010. Міжнародна торгівля фінансовими, освітніми, медичними, інформаційними, інтелектуальними, туристичними послугами.

Змістовий модуль II. Національна економіка у системі світового господарства.

Тема 9. Міжнародна міграція робочої сили.

Сутність, причини та форми міграції робочої сили. Сучасні світові центри притягання робочої сили. Наслідки переміщення робочої сили між країнами. Правове та економічне регулювання міграції робочої сили. Механізм усунення оподаткування доходів громадян, що працюють за кордоном.

Тема 10. Інтернаціоналізація процесів у світовій економіці.

Сутність, цілі та форми міжнародних інтеграційних процесів. Особливості діяльності національних підприємств з іноземними інвестиціями. Особливості діяльності

транснаціональних та багатонаціональних компаній. Сутність та цілі регіональної економічної інтеграції. Особливості діяльності міждержавних економічних інтеграційних союзів Європи, Азії, Америки, Африки

Тема 11. Типологія країн світу.

Система критеріїв у типології країн світу. Специфіка економіки розвинутих країн. Фактори економічного розвитку країн, що розвиваються. Основні економічні характеристики країн з перехідною економікою. Економічні проблеми слаборозвинутих країн.

Тема 12. Міжнародні економічні організації.

Цілі діяльності економічних організацій ООН (з промислового розвитку ЮНІДО, економічна та соціальна рада ЕКОСОП). Завдання діяльності спеціалізованих організацій (Організації країн експортерів нафти, Міжнародної організації праці, Всесвітньої туристичної організації, Міжнародної морської організації, МАГАТЕ та ін). Міжнародні фінансові організації (МВФ, ЄБРР, БАГІ та ін.)

Тема 13. Особливості зовнішньоекономічної діяльності України.

Зміст етапів розвитку зовнішньоекономічної політики України. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Умови формування інвестиційного клімату в Україні. Сутність та показники зовнішньоекономічної безпеки України.

Тема 14. Напрямки інтеграції України у світову економіку.

Стан та аналіз структури експорту товарів, послуг, капіталу та робочої сил з України. Стан та аналіз структури імпорту товарів, послуг, капіталу та робочої сил з України. Оцінка конкурентних позицій вітчизняного експорту. Вектори економічної інтеграції України у світову економіку. Умови та результативність членства України у СОТ.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I. Основи міжнародної торгівлі та її базові поняття.						
1. Основи міжнародної торгівлі та її базові поняття.	5	2	-	-	-	3
2. Класичні та альтернативні теорії міжнародної торгівлі.	8	2	2	-	-	4
3. Світова валютно-кредитна система та міжнародний рух капіталу.	8	2	2	-	-	4
4. Митно-тарифні та нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	8	2	2	-	-	4
5. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	8	2	2	-	-	4
6. Особливості функціонування міжнародних ринків товарів.	8	2	2	-	-	4
7. Особливості функціонування світового ринку сировини.	8	2	2	-	-	4
8. Особливості функціонування світового ринку послуг.						
Разом за змістовим модулем 1	57	16	14	-	-	27
Змістовий модуль II. Національна економіка у системі світового господарства.						
9. Міжнародна міграція робочої сили.	5	2	-	-	-	3
10. Інтернаціоналізація процесів у світовій економіці.	8	2	2	-	-	4
11. Типологія країн світу.	8	2	2	-	-	4
12. Міжнародні економічні організації.	7	2	2	-	-	3
13. Особливості зовнішньоекономічної діяльності України.	8	2	2	-	-	4
14. Напрямки інтеграції України у світову економіку.	8	2	2	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	48	12	10	-	-	26
Усього	105	28	24	-	-	53

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/з	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	2	Класичні та альтернативні теорії міжнародної торгівлі.	2
2	3	Світова валютно-кредитна система та міжнародний рух капіталу.	2
3	4	Митно-тарифні та нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	2
4	5	Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	2
5	6	Особливості функціонування міжнародних ринків товарів.	2
6	7	Особливості функціонування світового ринку сировини.	2
7	8	Особливості функціонування світового ринку послуг.	2

8	10	Ітернаціоналізація процесів у світовій економіці.	2
9	11	Типологія країн світу.	2
10	12	Міжнародні економічні організації.	2
11	13	Особливості зовнішньоекономічної діяльності України.	2
12	14	Напрямки інтеграції України у світову економіку.	2
		Усього	24

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
1	1	Основи міжнародної торгівлі та її базові поняття.	3
2	2	Класичні та альтернативні теорії міжнародної торгівлі.	4
3	3	Світова валютно-кредитна система та міжнародний рух капіталу.	4
4	4	Митно-тарифні та нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	4
5	5	Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.	4
6	6	Особливості функціонування міжнародних ринків товарів.	4
7	7	Особливості функціонування світового ринку сировини.	4
8	8	Особливості функціонування світового ринку послуг.	3
9	9	Міжнародна міграція робочої сили.	4
10	10	Ітернаціоналізація процесів у світовій економіці.	4
11	11	Типологія країн світу.	3
12	12	Міжнародні економічні організації.	4
13	13	Особливості зовнішньоекономічної діяльності України.	4
14	14	Напрямки інтеграції України у світову економіку.	4
		Усього	53

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Фронтальна контролююча бесіда, індивідуальне усне опитування, модульна контрольна робота, екзамен

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ (орієнтовний варіант розподілу балів)

Кількість балів	ЗМ 1							ЗМ 2						
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14
Лекції (7 б)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Практичні заняття (43б)	-	4	4	4	4	4	4	3	-	3	3	3	3	4
Самостійна робота (20 б)	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Поточний модульний контроль(20 б)	10							10						
ІНДЗ	-													
Підсумковий контроль (екзамен)	20													

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Перелік питань до екзамену:

1. Міжнародний розподіл праці.
2. Міжнародна кооперація.
3. Міжнародні економічні відносини у системі світового господарства.
4. Суб'єкти та об'єкти міжнародних економічних відносин.
5. Основні типи міжнародної торгівлі.
6. Сутність вільної торгівлі.
7. Протекціонізм: сутність, інструменти, наслідки.
8. Теорія абсолютних та порівняльних переваг.
9. Теорія факторів виробництва.
10. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі.
11. Сутність валюти та валютного курсу. Види валютних курсів. Залежність цін від валютного курсу.
12. Еволюція світової валютно-кредитної системи.
13. Міжнародні розрахунки: механізм здійснення та основні форми.
14. Платіжний баланс країни та його структура.
15. Міжнародний кредитний ринок.
16. Сутність, види іноземних інвестицій та поняття інвестиційного клімату в країні.
17. Міжнародний рух позичкового капіталу.
18. Міжнародні валютні та фондові біржі.
19. Сутність митного тарифу та система митних податків.
20. Економічні наслідки застосування митних податків для країни –експортера та країни –імпортера.
21. Сутність квотування та його види.
22. Ліцензування експорту та імпорту товарів, види ліцензій та мотивація їх застосування.
23. Сертифікація якості товарів у міжнародній торгівлі.
24. Валютно-фінансове регулювання міжнародної торгівлі.
25. Демпінг у міжнародній торгівлі: сутність, мотиви, наслідки, антидемпінгові розслідування та заходи.
26. Класифікація промислових товарів у міжнародній торгівлі.

27. Біржова торгівля промисловими товарами на світовому ринку.
28. Особливості ціноутворення на світовому ринку промислових товарів.
29. Регіональне та територіальне розміщення джерел сировини.
30. Світова біржова торгівля сировинними та енергетичними ресурсами.
31. Особливості ціноутворення на світовому ринку сировинних та енергетичних ресурсів.
32. Фактори впливу на виробництво, експорт та ціни на світовому ринку сировинних та енергетичних ресурсів.
33. Сутність послуг та їх класифікація у міжнародній торгівлі.
34. Види транспорту та послуги перевезення у міжнародній торгівлі.
35. Міжнародна торгівля фінансовими, освітніми, медичними, інформаційними, інтелектуальними, туристичними послугами.
36. Сутність, причини та форми міграції робочої сили.
37. Сучасні світові центри притягання робочої сили. Наслідки переміщення робочої сили між країнами.
38. Правове та економічне регулювання міграції робочої сили.
39. Сутність, цілі та форми міжнародних інтеграційних процесів.
40. Особливості діяльності національних підприємств з іноземними інвестиціями.
41. Особливості діяльності транснаціональних та багатонаціональних компаній.
42. Сутність та цілі регіональної економічної інтеграції.
43. Особливості діяльності міждержавних економічних інтеграційних союзів Європи, Азії, Америки, Африки
44. Система критеріїв у типології країн світу.
45. Специфіка економіки розвинутих країн.
46. Фактори економічного розвитку країн, що розвиваються.
47. Основні економічні характеристики країн з перехідною економікою.
48. Економічні проблеми слаборозвинутих країн.
49. Цілі діяльності економічних організацій ООН.
50. Завдання діяльності спеціалізованих організацій (Організації країн експортерів нафти, Міжнародної організації праці, Всесвітньої туристичної організації, Міжнародної морської організації, МАГАТЕ та ін).
51. Міжнародні фінансові організації (МВФ, ЄБРР, БАГІ та ін.)
52. Зміст етапів розвитку зовнішньоекономічної політики України.
53. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
54. Умови формування інвестиційного клімату в Україні.
55. Сутність та показники зовнішньоекономічної безпеки України.
56. Стан та аналіз структури експорту товарів, послуг, капіталу та робочої сили з України.
57. Стан та аналіз структури імпорту товарів, послуг, капіталу та робочої сили з України.
58. Оцінка конкурентних позицій вітчизняного експорту.
59. Вектори економічної інтеграції України у світову економіку. Умови та результативність членства України у СОТ.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедева В. К. та ін. Міжнародна економіка. Підручник./ За ред. А. О. Задоя, В. М. Тарасевича – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
2. Задоя А.О. Міжнародна економіка : Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416с.
3. Міжнародна економіка : підр. для студ. вищ. навч. закл. / [Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін.]; За ред. Ю.Г. Козак [3-тє вид.] – К.: Центр учбової літератури, 2009.-560 с.
4. Румянцев А.П., Климко Г.Н., Рокоча В.В., Шевченко В. Ю., Савчук В. І. Міжнародна економіка: Підручник. – вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 480с.
5. Світова економіка: підручник /за ред. А.П. Голікова, О.А. Довгаль – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 268 с.

ДОДАТКОВА:

1. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини : навчальний посібник /К.: Знання, 2008.-406
2. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с
3. Новицький В. Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. — К.: КНЕУ, 2003. — 948с.
4. В.М.Левківський, В.Г. Антоненко. Теоретичні засади формування та розвитку міжнародної економічної інтеграції //Науковий вісник ЧДІЕУ, 2012.-№2(14).- 120-124 с.9

11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕ

1. Міжнародна економічна політика : науковий журнал / ierjournal.com
2. Зовнішня торгівля : економіка , фінанси, право. Науковий журнал / zt.knteu.kiev.ua